

ГОВОР В. Д. ДИРЕКТОРА ЗАВОДА ЗА ИНТЕЛЕКТУАЛНУ СВОЈИНУ ГОСПОДИНА ВЛАДИМИРА МАРИЋА НА ПРОСЛАВИ ПОВОДОМ ОБЕЛЕЖАВАЊА ДАНА ЗАВОДА

Клуб посланика – Београд, 16. новембар 2016. године

Поштовани државни секретару, господине Поповићу,

Поштована шефице Преговарачког тима, госпођо Мишчевић,

Поштовани помоћници министара, судије, представници државних органа Републике Србије, адвокати, уважене колегинице и колеге, драги гости,

Изузетно ми је задовољство и част што имам прилику да вас у име свих запослених у Заводу за интелектуалну својину Републике Србије поздравим и да вам се захвалим што сте се одазвали позиву да са нама поделите тренутке радости поводом нашег јубилеја.

Дозволите ми да вас подсетим на неке значајне чињенице из 96 година дуге историје Завода за интелектуалну својину.

На данашњи дан, 15. новембра 1920. године, наследник престола тадашње Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, Александар Карађорђевић, донео је Уредбу о заштити индустријске својине којом је установљена Управа за заштиту индустријске својине.

То је било време у коме се наша земља тешко и споро опорављала од страхаота Првог светског рата и ратног пустошења које је потпуно уништило привреду наше земље, а Србију коштало губитка више од половине мушког, радно способног становништва. У то време, 85% становништва је живело на селу, а половина од укупног броја становника била је неписмена. Основна привредна грана је била пољопривреда, а индустрија је тек почела да се развија. Доходак од 66 долара по глави становника био је међу најнижим у Европи.

У таквом друштвеном и економском амбијенту формирана је прва Управа за заштиту индустријске својине. Она је била самостално државно надлештво под министром трговине и индустрије. Чинили су је стални и привремени чланови, углавном из редова академика, универзитетских професора, научника, који су постављани на 5 година. На листама привремених чланова Управе нашао се у једном тренутку и чувени Милутин Миланковић, један од највећих српских научника свих времена.

Први председник Управе био је Јанко Шуман, доктор права, који је студирао у Грацу и Бечу, радио као адвокат у Целовцу, а потом 17 година у Аустро-угарском заводу за патенте. Др Шуман је на челу Управе био 17 година, а о његовом раду нашли смо у Словенском библиографском лексикону податке да је „уз марљиву и искрену помоћ својих сарадника успео да организује једно добро уређено и сразмерно велико државно надлештво које је брзо почело да даје добре резултате, како у погледу реда, тако и правилног рада. Управа је уживала велики углед и убрзо је постала позната у Европи. У извештају Светске организације за интелектуалну својину из 1923. године, поступак заштите жига који је увела наша Управа оцењен је као најсавршенији па је препоручено да и друге установе у Европи и свету почну

да примењују такав поступак, данас познат као *Refus Provisoir* – прво одбијање жига. *Refus Provisoir* примењује се и дан данас.

Управа се од почетка бавила пословима заштите патената, жигова и индустријских модела и узорака.

Први патент регистрован у Управи за заштиту индустријске својине био је за проналазак “Строј за печење ракије“, признат на име Милана Јовановића, казанције из Новог Сада У ствари радило се о пренесеном мађарском патенту, а први патент који је одобрила наша Управа био је патент регистрован под бројем 7 за проналазак “Сама себе љуљајућа колевка“, на име Адема Субашића, сајције из Сарајева.

Почетком двадесетих година прошлог века Управа је регистровала и прве жигове. Неки од њих, у то време дистинктивни и препознатљиви како се то каже, временом су постали генерички термини и почели да означавају читаву врсту производа.

- 197,750 ВАЖЕЋИХ ЖИГОВА
- 3,750 ВАЖЕЋИХ ПАТЕНАТА
- 217 ВАЖЕЋИХ МАЛИХ ПАТЕНАТА
- 3,880 ВАЖЕЋЕГ ИНДУСТРИЈСКОГ ДИЗАЈНА

Од 1981. године Заводу је додељена надлежност и у области заштите ознака географског порекла. Данас је у Заводу регистровано 67 ознака географског порекла и у том погледу смо лидери у региону. Њима су заштићени наши традиционални производи као што су Пиротски ћилим, Хомољски мед, Футошки купус, итд. Овом питању Влада Републике Србије придаје посебан значај. Тренутно је у току заједнички, швајцарско - српски пројекат чији су носиоци Швајцарски савезни институт за интелектуалну својину, а са наше стране - Министарство просвете, науке и технолошког развоја, Завод за интелектуалну својину и Министарство пољопривреде и заштите животне средине. Циљ пројекта, је унапређење заштите ознака географског порекла у Србији. То пре свега значи стварну комерцијализацију тих производа, њихов живот на рафовима продавница и на трпезама људи. Можда производња тих производа не може да спасе економију једне земље, како сам једном приликом чуо, али може да омогући да привредници ужичког краја који праве чувене пршуте боље живе од свог рада, да ваљевски произвођачи дувана чварака боље зарађују, да грађани Сјенице и околних села више продају свој изванредни крављи сир.

Још једна значајна надлежност Завода за интелектуалну својину коју је Завод добио 1996. године, јесте и надзор над радом организација за колективно остваривање ауторског и сродних права. Иако организације за колективно остваривање ауторског и сродних права остварују приватне интересе, оне имају и огроман јавни значај. Наиме, без наших организација, композитори, текстописци, аранжери, интерпретатори, режисери, сценаристи, књижевници и научници, фотографи, произвођачи фонограма и сви други креативни људи, не би могли фактички да остварује своја права - права која им по Уставу и закону припадају. Држава зато мора да створи правне претпоставке за њихов ефикасан и квалитетан рад јер то је доказ државне бриге према нашим креативним људима али и залога за јачање наше економије – економије засноване на ауторском и сродним правима.

Студија о доприносу делатности заснованих на ауторском праву показује да креативне индустрије, примера ради - музичка индустрија, индустрија софтвера и база података, издавање књига и часописа итд., учествују у стварању бруто домаћег производа Републике Србије са 4.61%. Набројане индустрије стварају више бруто домаћег производа него рударство или услуге смештаја и исхране и приближно једнако као финансијске делатности, осигурање или снабдевање електричном енергијом. У укупној запослености у Републици Србији, креативне индустрије учествују са 4,07% и запошљавају деведесет хиљада радника.

Стручњаци Завода за интелектуалну својину написали су ове године преговарачку позицију за Поглавље 7 – интелектуална својина која је тренутно на консултацијама у Бриселу. У томе смо имали велику подршку чланова преговарачке групе, наших колега из Министарства просвете, Министарства финансија, Министарства унутрашњих послова, царине, судова и Тужилаштва за високо технолошки криминал. Користим ову прилику да им се најтоплије захвалим на колегијалности и вредном раду. Посебну захвалност дугујемо и нашим колегама из Канцеларије за европске интеграције и Преговарачког тима и нарочито шефици преговарачког тима, госпођи Тањи Мишчевић, на подршци коју нам стално пружа и посвећености коју показује када је реч о Поглављу 7. Надамо се да ће у децембру ове године Влада Републике Србије усвојити Преговарачку позицију за Поглавље 7 и да ћемо га у првој половини наредне године отворити. За нас у Заводу за интелектуалну својину тај посао представља један од апсолутних приоритета у овој години.

Други, за нас једнако важан посао, јесте испуњавање плана Владе Републике Србије у погледу доношења нових прописа из области интелектуалне својине. Са нашим колегама из Министарства просвете, науке и технолошког развоја, послали смо у процедуру већи број закона из ове области као и нову Стратегију развоја интелектуалне својине. Очекујемо да ће их Влада усвојити у децембру ове године.

Када је реч о усаглашавању наших прописа са европским правним системом, дозволите ми да приметим да је модернизација нашег законодавства у области интелектуалне својине почела раније. Захваљујући ентузијазму и огромној радној енергији дугогодишњег директора Завода, господина Благоте Жарковића, који је на наше велико задовољство данас са нама, наша земља је већ деведесетих година битно осавременила своје законодавство из области патената и других права интелектуалне својине. Завод је тада припремио и законе о ратификацији великог броја међународних конвенција, међу којима је Споразум о патентном праву, Хашки аранжман о међународном регистровању дизајна и Лисабонски споразум о међународној заштити ознака географског порекла. То је огроман успех. То је, по мом скромном мишљењу, темељ на којем ми данас градимо зидове и кров. Касније, захваљујући добром руковођењу претходних директора, пре свих, директора Слободана Марковића и директорке Бранке Тотих, Завод је израстао у модерну институцију којом би се поносиле и много развијеније и богатије земље него што је Србија.

Захваљујући техничкој и финансијској помоћи ЕУ, Европског завода за патенте и Светске организације за интелектуалну својину данас су базе патената, жигова и индустријског дизајна Завода доступне преко интернета, а од 2006. године, подаци о објављеним патентима налазе се и у бази Европског завода за патенте. Пре два дана, на семинару у Минхену у Европској патентној организацији, наша патентна база наведена је као пример прегледности и богатства

информацијама. Добро је знати да је у тој бази садржана историја проналазаштва целе бивше Југославије, од 1920. године до данас.

У мају ове године потпуно смо аутоматизовали наше услуге и сврстали се у ред малог броја завода који својим корисницима омогућавају услугу електронског подношења пријава жигова, патената и индустријског дизајна. На данашњи дан већ имамо 157 пријава жигова и патената поднетих преко интернета. Такође, од скора смо увели и електронски Гласник интелектуалне својине. Са великим задовољством користим ову прилику да се захвалим својим колегама из ИТ сектора који су омогућили да све то ради.

Осврнуо бих се и на рад Едукативно-информативног центра Завода за интелектуалну својину.

Центар пружа услугу дијагностике интелектуалне својине која је намењена малим и великим привредним субјектима. Поред препорука како да заштите своја права у Заводу, њима се такође дају и препоруке како да управљају тим правима у пословању, дакле, како најбоље да искористе признати патент, жиг, индустријски дизајн и тако даље. Услуге дијагностике интелектуалне својине уживало је до сада 230 привредних субјеката широм Србије. Поред ове услуге, Центар пружа и услуге едукације. У последњих 6 година више од 14,000 учесника, судија, адвоката, цариника, тржишних инспектора итд., прошло је кроз различите обуке у вези са интелектуалном својином.

Ово је укратко сећање на прошлост и слика данашњег Завода за интелектуалну својину.

Хвала вам још једном свима што сте данас ту, желим вам пријатне тренутке у наставку програма.